

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ...

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΓΡΗ

— Βίβα!.. Μιά πρωτοχρονιάτικη νύκτα είναι πάντοτε κάτι.

— Στην υγείά μας παιδιά, στην υγείά μας!

— Νά ζήσης, κύρ δάσκαλε!

— "Α! Τό κρασί του είναι σπουδαίο... Λοιπόν όπως σάς έλεγα... 'Ο άπελογοισμός του χρόνου που φεύγει, ή συγκίνηση για τόν χορόν που μάλλον έρχεται χτυπάν τις χορδές της ψυχής όσο ξεκουρασμένη κι' αν είναι από τὰ βόσσανα ή από τή σκέψη αυτή ή κιθάρα που λέγεται άνθρωπος.

— Μας φώτισες...

— Ναί, ναί...

Τὰ λές σωστά σου... Είσαι σπουδασμένος και τὰ ξέρεις. Γιαυτό κι' ο Μπάρμπα Λύσανδρος ο κακομοίρης, Θιός σωρόστον... Τὰ λές σωστά σου.

Αλλά στον Τζαφέρη διαφωνούσε ο Κάρκαβας, ο περιπολάρχης. Βαρυότανε, σαν τις άμαρτίες του τόν σχολαστικό Σορντίντ που πεταγότανε πάντοτε στη μέση για να δείξη τή σοφία του ενώ φοφούσε κυριολεκτικώς γι' αυτό τόν δρωμίσκυλο, τόν Τζαφέρη, τόν χειρότερο στρατιώτη της διμοιρίας του.

— Τζαφέρη, τού ειπε, μάς έσκασες... Θα μας πής τήν ιστορία ή θα σέ πάρη ο διάβολος.

— Θα στην πώ, κύρ λοχία μου, θα στην πώ.. Έδω βλέπεις είμαστε λογίων λογίων νοματέοι... 'Ο ένας σου λέει είναι μηχανικός, ο άλλος δικηγόρος... Έγώ είμαι ένας αλήτης, όπως μου πεπροχθές ο λοχαγός... Έτσι, σαν μιλάνε οι γραμματισμένοι, τούς ακούω.

— Έλα, λέγε κι' άφησε τις άτιμίες.

— Ναί, κύρ λοχία μου... 'Ο Μπάρμπα—Λύσανδρος λοιπόν είχε ένα περιβολάκι στην Κολοκυθού παρακάτω από τήν γέφυρα, ένα περιβολάκι μικρό. Δυό τρία στρέμματα μονάχα που τó

είχε ποτίσει δλάκερο από δέκα χρονών παιδί, μέ τόν έβρωτα τού προσώπου του, Παναγιά μου! τί εκλαινε κείνη ή μανδρωμένη σπιθαμή της γής! Κόττες, κουνέια, περιστέρια, κατσίκες, σκυλιά, γάτες κ' ένα παγωνί... Αφίνω τώρα τὰ δένδρα, τὰ ζερβατικά και τὰ λουλούδια... μάτσο. Ήθελες δη-

μητριάτικα, γαρουφαλιές, μπελαργόνια, άρμπα ρίριζες. Τόν κακομοίρη Θεός σωρόστον... Λοιπόν ο Μπάρμπα—Λύσανδρος, όμπάρμπα... — Έ! Είσαι μεθυσμένος.

— Είμαι λιγάκι, κύρ λοχία μου είμαι... Κάθε πρωτοχρονιά μεθάω τώχω για γούρι... Αλλά θυμάμαι τήν ιστορία.

— Τότε άσε τó κρασί και λέγε.

— Λοιπόν ζούσε μονάχος όγέρος κατάμονος. Δούλευε, σαν σκυλί, από τó πρωτό άσα με τó βράδυ, για να δγάνη από τὰ δυό στρέμματα της γής τó ψωμί του

και τó φαί των ζωντανών του. Έρε τί θλάκας και τί σκληρός που είναι ο κόσμος!! Σε περνάνε για τρελλό όταν δέν μοιάζεις σαν τούς άλλους... Σου τρυπάνε με τρουβέλια τήν καρδιά έπειδή είσαι άνδρας και δέν φωνάζεις τήν ώρα που σε τσιμπάνε με καρφίτσα... Αφησέ με να πιώ κύρ Λοχία, άφησέ με να πιώ... Ρε κουτοδάσκαλε τὰ λές καλά. Η κιθάρα, όσο κι' αν είναι ραγιασμένη, άμα ξέρεις να τήν θαρέσης θα δγάνη πάντα ένα άχ!...

Στό ιδιαίτερο της ταβέρνας που τὰ «κοπανούσε» ή περίπολος μπήκε ένας άνθρωπος κι' έδωσε στο Κάρκαβα κάτι «μπακαλιαράκια» διπλωμένα σε έφημερίδα.

— Κύρ-λοχία, τού ειπε, αυτά μονάχα δρηκαπήγα άσαμε τήν Όμόνοια, ξέρεις έξω χιονίζει.

— Τόσο τó καλλίτερο. Θα μείνουμε δώ άσα με τó πρωτό... Μόνο να πής τού Γιάννη να σφα-

λίση καλὰ τὴν πόρτα μπᾶς καὶ περάσῃ κανὰς ἀξιωματικός...

— Κι' ἂν περάσῃ!; Πρωτοχρονιὰ εἶναι, τὴν ὑπηρεσία σου τὴν τέλειωσες. Φοῦρνος μὴ καπνίσῃ.

— Δὲν εἶναι ἔτσι.

— Καλὰ μὴ μοῦ συγχίζεσαι.. Τοῦ τὸ λέω κι' ἔρχομαι ἀμέσως νὰ πιῶ κι' ἐγὼ μαζί σας ἕνα κρασί.

— Λοιπὸν, ρε ἀδέρφια, ἐξακολούθησε ὁ Τζαφέρης, ὅλοι περνάγανε τὸ γέρο γιὰ τρελλό... Κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀκόμα. Συγγενὴ γιὰ νὰ τὸν ρωτήσουμε τί ἔχει δὲν εἶχε ὅλοι ἦνθουσαν πεθαμμένοι. Γυναίκα, παιδιὰ, ἐγγόνια ὅλοι, στὸν ἄλλο κόσμο. Τὸν τελευταῖο πού μπαρκάρουσε γιὰ τὸ μακρυνὸ ταξιδιὶ ἦταν ἡ Μαριγούλα, τὸ ἐγγονάκι του, ἕνα κοριτσάκι δώδεκα χρονῶν. Ἀπὸ τότε, ἔλεγε ἡ γειτονιά, ἡ τρέλλα τοῦ γέρου μεγάλωσε. Καὶ ξέρετε γιατί; Γιατί δὲν μιλοῦσε πιά σὲ κανένα. Λέξι. Ἴτσι τοιμουδιά. "Ε! λοιπὸν κείνο τὸ μεσημέρι κολάστηκα ἀδικα, διάστηκα γιὰ νὰ κάνω τὸ χατίρι τοῦ κόσμου.. Καθώμαστε τὸ πρῶτ' στὸ μαγαζι τοῦ Βουτσαρά καὶ κουτσοπίναμε μὲ τὴν παρέα, καλὴ ὥρα τώρα, ὅταν εἶδαμε τὸν γέρο νὰ περνᾷ ἐξω, στὸν δρόμο.

— Ξέρεις μοῦ λέει ὁ Κουρναβέλας... Σήμερα ὁ Λύσανδρος ἔχει τὰ μεγάλα του καούνια.. Κάθε πρωτοχρονιὰ τοῦ δυναμώνει ἡ δα.

— Γιατί ρε Σπύρο, τὸν ρώτησα.

— Γιὰ τ' ἀντ' ποῦχει δυὸ τροσπες! Γιατί κάθε πρωτοχρονιὰ τοῦ σφίγγει πῶς νὰ στὸ πῶ. Τὸν ἔχουνε ἀκούσῃ, νὰ μιλάῃ μονάχος του ὅλη τὴν μέρα μέσα στὸ σπίτι. Κι' ἂν πάῃ κανένας καὶ τοῦ κτυπήσῃ τὴν πόρτα θγαίνει μ' ἕνα βίκανο καὶ τὸν κυνηγᾷ.

— "Ε! καὶ τὴ λέει μέσα στὸ σπίτι;

— Ξέρω γὼ τί λέει!.. Ποιὸς τρελλάθηκε ἀ πᾶῃ γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ, ἀφοῦ κυνηγᾷ τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν πόρτα μὲ τὸ ντουφέκι!

— "Ε, λοιπὸν, θὰ πάω γὼ νὰ τὸν ἀκούσω τοῦ εἶπα.

— Βᾶνε μου κρασί, δάσκαλε, βᾶνε μου νὰ πιῶ.

"Α!.. Ὁ πόνος εἶναι πέλαγο τρικυμισμένο κ' ἡ καρδιά τ' ἀνθρώπου ἀκρογιάλι. Ἐρχεται τὸ κόμα Ξέρεις ποῦθε ἔρχεται; Δὲν ξέρεις.. Ἔτσι εἶναι, κύρ-λοχία μου. Βλέπεις ἕνα δάκρυ ν' ἀργοκυλάῃ ἀπὸ τὸ μάτι; λὲς αὐτὸς πονᾷ... Μὰ ἀπὸ ποῦθε ἔρχεται ὁ πόνος, ἀπὸ ποῦθε; Ἐδῶ εἶναι τὸ κλειδί...

Τὸ πρόσωπο τοῦ Τζαφέρη ἀγρίεψε μὲ μιὰς. Ἐλεγε πῶς χύθηκε στὴς φλέδες του ὁρρὸς ἀπὸ ἐνέργητικότητα καὶ ζωντάνεψε τὴν πλαδαρὴ καὶ ἀρρωστημένη ἀπὸ τὸ οἶνόπνευμα σάρκα του.

"Ὡς τόσο, ξανάρχησε ἀφοῦ ἤπιε μονομιάς δυὸ γιομάτα ποτήρια σηκώθηκα ἀμέσως κ' ἔφυγα. Ἀρχισα νὰ τρέχω μέσα ἀπὸ τὰ χωράφια γιὰ νὰ προφτάσω νὰ κρυφθῶ στὸ σπίτι προτοῦ ἔλθῃ ὁ γέρος. Μόλις τὰ κατάφερα. Σκαρφαλώθηκα στὸν μισοχαλασμένο τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ, ἔφθασα στὴν ταρατσα, γιὰ νὰ μὴ μὲ πάρουνε χαμπάρι τὰ σκυλιά, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πῆρα τὴν σκάλα καὶ κατέβηκα κάτω Βρέθηκα μέσα σ' ἕνα δωμάτιο πού μόλις φωτιζότανε ἀπὸ τίς χαραμᾶδες τῶν κλεισμένων παντζουριῶν. Χά, χά, εἶπα, ὁ γέρος περιμένει κι' ἄλλους...

— Γιατί;

— Γιατί εἶδα ἕνα τραπέζι στρωμένο.. Ναι, ναι! Τὸ τραπεζομάνδηλο φάνταζε στὴν σκοτεινιά σὰν χιόνι ἀπὸ τὴν ἀσπράδα. Ἀφήνω τὰ ποτήρια καὶ τὰ πιάτα, ποῦλεγε πῶς τὰ πῆρε κείνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸ γυαλοπωλεῖο.. Ἀφήνω τὰ λουλούδια πού μοσχοβολούσανε.

— Εἶχε καὶ λουλούδια;

— Ναι, τριαντάφυλλα· κάτι κόκκινα μεγάλα τριαντάφυλλα. Ἐτοιμαζόμουνα νὰ φύγω ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο πού ἦρθα ὅταν ἄκουσα τὰ σκυλιὰ νὰ γαυγίζουνε· ἦτανε ὁ Μπάρμπα-Λύσανδρος. Τότε φοβήθηκα μὴ μὲ πάρουνε γιὰ λωποδύτη καὶ κρύφθηκα πίσω ἀπ' ἕνα μαῦρο πανί, πού σκέπαζε κάτι ροῦχα κρεμασμένα στὸν τοῖχο. Ἡ πόρτα τῆς κάμαρας ἀνοίξε σὲ λίγο.

— "Ε! ἦρθα.. Βλέπεις; δὲν ἄργησα καθόλου· ἄκουσα ἔξαφνα νὰ λέῃ ὁ γέρος μὲ μιὰ παράξενη φωνή.

Τᾶχασα. Σίγουρα εἶπα στὸν ἑαυτό μου εἶναι καὶ κάποιος ἄλλος ἐδῶ μέσα.

— Τώρα νὰ φέρω καὶ τὸν γάλο καὶ θὰ φᾶμε, θὰ φᾶμε ἀμέσως... Νά, πάρε τὴν πῆττα... Νὰ δοῦμε φέτος σὲ πο ὄν θὰ πέσῃ ἢ σφάντζικα· σὲ μένα ἢ σὲ σένα.

Ἡ πόρτα ξανάκλεισε πάλι, ἀλλὰ κανένα βήμα, καμμιά φωνή, ἐκτὸς ἀπ' τὰ σκυλιὰ πού γαυγίζανε ἐξω, δὲν ἐρχότανε στ' αὐτιά μου.

— Τί διάβολο! εἶπα. Μὲ ποιὸν μιλοῦσε;

Παραμέρισα λίγο τὸ πανί. Τὸ τραπέζι ἦταν ὅπως τὸ εἶδα στὴν ἀρχή, μονάχα πού τώρα, ἔφερνε στὴ ράχη του μιὰ βροχολόπητα.

— Ὑστερα;

— Ἡ πόρτα ξανάνοιξε. Εἶδα τὰ τρεμουλιάρικα χέρια τοῦ Μπάρμπα Λύσαντρου μόλις νὰ βροτάζουν μιὰ πειώρικα σουπιέρα.

— "Ε! Τώρα θὰ φᾶμε, εἶπε, βάζοντας σουπα σ' ἕνα πιάτο.. Κάθησε ἐδῶ δά... Ἀπέναντί μου.. Πρόσεξε... Φᾶε τὴν σουπίτσα σου πρῶτα καὶ ὕστερα θὰ σοῦ δώσῃ ὁ παππος τὸ στήθος.. Τί! Δὲν θέλεις στήθος; Θέλεις ποδαράκι; Καλά... Φᾶε πρῶτα τὸ στήθος καὶ τρῶς ὕστερα τὸ ποδαράκι..

"Αρχισα νὰ τρέμω... Ἐλα Χριστέ καὶ Παναγιά εἶπα. Μὲ ποιὸν μιλάει αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος; Στὸ μυαλό μου πέρασαν χίλιες δυὸ ιδέες. Θυμήθηκα τοὺς Καλικαντζαράιους, τὰ παγανά, τὰ ξωτικά πού μοῦ μιλοῦσε ἡ γιαγιά μου..

"Ἐννοιωθᾶ τὴς τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ μου... νὰ σηκώνονται σὰν τοῦ σκαντζόχερα, τ' αὐτιά μου ν' ἀκούνε καὶ τὸ πέταμα τῆς μυίγας.

— Ἐλα λοιπὸν, Μαριγούλα μου, ἔλα νὰ κάνουμε τὴν προσευχή μας.. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Ἀμήν... "Α! Τώρα ἄς καθήσουμε.. Εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος.

— Βᾶνε μου νὰ πιῶ, κύρ λοχία. βᾶνε μου νὰ πιῶ... Ὁ ἀνθρώπινος πόνος εἶναι πέλαγο ἀπέραντο καὶ ἡ καρδιά μας ἀκρογιάλι.. Κανένας δὲν ξέρει ἀπὸ ποῦ ἔρχεται τὸ δάκρυ... Χά, χά! Τί βλάνας εἶναι ὁ κόσμος! Ὁ μπάρμπα-Λύσανδρος

περνοῦσε γιὰ τρελλός. ἐπειδὴ γιόρταζε τὴν Πρωτοχρονιά μετ' τὴν ἀνάμνησι τῆς ἐγγονῆς του...

Καὶ ἡ περὶπολος τοῦ Κάρκαθα, ποὺ πῆγε νὰ χαιρετίσῃ τὸν καινούργιο χρόνο, ὕστερα ἀπὸ τὴν

ὑπηρεσία της στὴν ταβέρνα τοῦ Ραγκούση, στὸ Κολωνάκι, ξεκίνησε μετὰ τὰ τελευταία λόγια τοῦ Τζαφέρη σιωπηλὴ γιὰ τὸ λόχο της, στὰ παρὰ πῆγματα.